יכול אף. ערכין משהפרישן יפטר: סלמוד לומר ונסן אם הערכך

קדש. אין ערכין קדושין עד שעת נתינה וקרא הכי מדריש וחשב

לו הכהן למקדים את שדה מקנה את מכסת הערכך ושבקיה והאי

י) את הערכך קאי אערכין דאילו בפדיון הקדש כתיב לעיל מיניה

והיה לו בלח שום נתינה: ה"ג לפי

שנחמר שלח תשלח. ב' פעמים שומע

אני לחזור אחר המלוה הואת עד

שתבח לידו: מ"ל כי יקרח במחורע.

הכתוב מדבר לכשיקרא: קן מ"מ.

אפילו באפרוח אחד או בבילה אחת

כדתנן במתניתין: לפור טהורה ולא

טמחה. לקמן מפרש לה ר' יצחק עוף

משמע בין בטמא בין בטהור אבל לפור

לא אשכחן בטמאים אלא בטהורים:

לפניך. משמע ברה"י כגון בפרדם

ובשדה שחינה משתמרת דלח קניח

ליה חלרו דלאו מזומן הוא: בדרך.

להביא רה"ר: שאין קנו בידך. אין

קן מזומן לך ואין קנוי לך: יוני

שובך. ח׳ ויוני מדבריות שקננו בשובך

ובשלהי פרקין פריך הא כיון דחלרו

קונה לו הבילים מזומן הוא:

טפיחים. שנותנין בהןש קדרות קטנות

בחומה וקורין בוייל"ש: ובבירום.

דירות ומגדל עיר: שהנגו בפרדם.

שמרדו דהשתא אין קנו בידך: ועוד

לפניך למה לי. משום רה"י דפרדם

הואיל וסופנו לרבות את הכל: אלא

לפניך. מיבעי ליה לחייב את שהיו

כבר שלו ומרדו: בדרך. נמי מיבעי

ליה לכדרב יהודה: קן בים.

ששטף הים את האילן והיה קן

בראשו חייב לשלח דים נמי איקרי

דרך: קן בשמים. עוף נושא קן באויר: דרך ססמא לא איקרי. אבל

ים איקרי דרך סתמא הנותן בים

דרך: וחדמה על רחשו. חע"פ שהיה

ברחשו לח חבדה חת שמה ש"מ חדם

גופיה אדמה הוא מדלא אבדה את

שמה דלא קרייה עפר והשתא נמי

על הארץ קרינא ביה: ועוד זה שאלו ממנו מנין למשה רמז קודם

שבה שקופו לבה: נשגם הוה.

בשגם בגימטריא כמו משה וכתיב

שם והיו ימיו מאה ועשרים שנה

וכך היו ימי חיי משה כלומר עתיד

לבא בשגם משה מן הנולדים וכן

ימיו: מנין. למעשה המן: המן

העץ. יתלה על העץ: למעשה אסתר.

הסתר אסתיר בימי אסתר יהיה הסתר פנים ומלאוהו לרות רבות

ורעות: מנין. לגדולת מרדכי: מר

ללדיקים ואנשי כנסת הגדולה: חד

סני הדרסיאות וחד סני הרדסיאות:

דרור. וקרי

ליה ראש לבשמים

) ב"מ קב. [לקמן מא: תוספתא פ"י ה"ב],

קמא: תוספתא פ"י ה"ב], ב) [לעיל קלח:], ג) [ל"ל

אמר להון, ד) [מגילה י:],

ה) [ל"ל כירי בלשון יוני עבד

ערוך ערך כר ו' וכן איתא

ברש"י עירובין נג: ד"ה מרי כירי], 1) [ע"ז לח: ע"ש], 1) [ל"ל ונתן את], ח) ל"ל

יוני. יעב"ד, **ט**) [כעין. רש"ש], י) [עי' בערוך ערך א (מיי פ"ג מהלי ערכין
יב ג די ה מיי פי"ג
מהלי שמיטה הלי יו
סמג לאוין קר טוש"ע י"ד
מי רלב סעיף ג:
יג ו מיי שם הלכה ח
טוש"ע שם סעיף ב:
יד דו מיי שם הלי יו

תורה אור השלם

:מוש"ע שם סעיף ג

 וְחַשַּׁב לוֹ הַכּהַן אֵת מִבְּטָת הָעֶרְכְּּךְ עֵד שְׁנָת הַיֹּבל וְנְתֵן אֶת הָעֶרְכְּּךְ בַּיּוֹם הַהוּא לְדֶש לְיִייְ:
 וַיִּכּרְא כִז כַּרַ וַיִּכְּרָא כִז כַּרַ

יקוא כו כג. לְפָנֶיךְ בַּדֶּרֶךְ בְּכֶל עֵץ אוֹ לְפָנֶיךְ בַּדֶּרֶךְ בְּכָל עֵץ אוֹ יָלֶּדֶּרְ בָּנֶּיֶּן בְּבֶּיִלְאֵים אוֹ בִיצִים וְהָאֵם רֹבֶּצֶת עַלְ בִיצִים וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַלְ האפרחים או יְּעֶּבֶּיִים לֹא תִקָּח הָאֵם תַל הַבְּנִים: דברים כב ו 3. שַׁלַח הְשַׁלַח אֶת הָאֵם יָּשֶׁת הַבְּנִים תִּקַּח לֶךְ לְמַעַן יִיטַב לֶךְ וְהַאֲרַכְתְּ יָמִים: דברים כב ז 4. בֹה אַמַר יִיָ הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ וּבְמַיִם עַזִּים נְתָיבָה: ישעיהו מג טז ישעיהו מג טז בָּרֶךְ נָחָשׁ עֲלֵי צוּר בָּשָּׁמִים 5. דֶּרֶךְ הַנָּשֶׁר בַּשָּׁמִים דֶרֶךְ נָחָשׁ עֲלֵי צוּר דֶּרֶךְ אָנִיָּה בְּלֶב יָם וְדֶרֶךְ גָּבֶּר בַּעלמה: משלי ל יט בְּעַלְבָּוּה: משּׁלְּיִלְיִּם 6. וַיְהִי דָוִד בָּא עַד הָרֹאשׁ אֲשֶׁר יִשְׁתַחֲוֶה יי שָׁם לַאלֹהִים וְהִנֵּה לִקְרָאתוֹ חוּשֵׁי הָאַרְכִּי קרוע כַּתַנָתוֹ וַאַדַמַה עַל שמואל ב טו לב 7. וַלֹּאמֶר יְיָ לֹא יָדוֹן רוּחִי באַדָם לעלם בַּשַּגַם הוא בְּשָּׁר וְכִּיְב בְּיַבֶּר.... בָשָּׂר וְהָיוּ יָמְיוּ מֵאָה וְעֶשְׂרִים שְׁנָה:

בראשית ו ג צ. וַלאמָר מִי הָגִּיד לְּךְ כִּי עִירֹם אָתָּה הֲמִן הְעַץ אָשֶׁר צְוִיתִיךְ לְבַלְתִי אֶבֶל מִמָּנֵּוּ אָבְלֹתְ: אֶבְל מִמְנֵּוּ אָבְלֹתְ: בראשית ג יא

 וְאַנֹכִי הַסְתֵּר אַסְתִּיר פְּנִי בִּיוֹם הַהוֹא עַל כְּל הָרְעָה אֲשֶׁר עְשָׂה כִּי פְנָה אֶל אֱלֹהִים אָחַרִים: ברים לא יח

10. וְאַתָּה קַח לְּךְּ בְּשָׁמִים ראש מֶר דְּרוֹר חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְקַבְּּמֶן בָּשֶׁם מָחֲצִיתוֹ חֲמִשִׁים וּמָאתִים וּקְבָּה בֹשֶׁם חֲמִשִׁים וּמָאתִים:

קמשים וקאקיים:
שמות ל כג
שמות ל כג
שמות ל כג
הו. תְּבָנִית כְּל בְּהַמְּה צְפּוֹר בְּנָהְ אֲשְׁר הְעוּף צפור בְּנָהְ אֲשׁר הְעוּף בשמים: דברים די ברים די במקור במור בְּתָּים וְבַּפֹר בְּנָהְי במור בְּתָּים וְבַל בַּהַמָּה בְּשָׁשְׁרָפִוּר בְּנָהְי

ההיים קמה י ההיים קמה ובל החייה למינה ובל הביה למינה ובל הרבש למינה: ובל העוף למינה: ובל העוף למינה: בל צפור בל למינה: בל צפור בל בראשית זיד בראשית זיד בראשית זיד בראשית זיד בראשית זיד לצפור בל בנף ולבל חיית לצפור בל בנף ולבל חיית האספו מספיב על זבחי האספו מספיב על זבחי

ישכסף הדם נוהג כו'. מימה אמאי לא תני שכסף הדם נוהג בוכרים ונקבות ושלות הקן אינו נוהג אלא בנקבות: בדרך כדרב יהודה כו'. וא"ת אמאי אינטכיך כיבויא לקן שבים דאי משום דכתיב על הארץ א"כ לא ליכתוב

יכול אף זה כן ת"ל ונתן את הערכך וגו'

חולין עד שיבאו לידי גובר אלא אי איתמר

הכי איתמר אמר רב המנונא הכל מודים

בערכין דאע"ג דלא אמר עלי מיחייב

דכתיב יונתן את הערכך חולין הן בידך

עד שיבאו לידי גזבר: חומר בכסוי וכוי

תָנו רבנן ²כי יקראָ קן צפּור לפניך מה ת"ל

לפי שנאמר ₃שׁלח תשלח את האם ואת

הבנים תקח לך יכול יחזור בהרים וגבעות

כדי שימצא קן ת"ל כי יקרא במאורע

לפניך קן מ"מ" צפור מהורה ולא ממאה

ילפניד ברשות היחיד יבדרך ברשות הרבים

יבאילנות מנין ת"ל בכל עץ יבבורות שיחין

ומערות מנין ת"ל או על הארץ וכי מאחר

שסופנו לרבות כל דבר לפניך בדרך למה

לי לומר לך מה דרך שאין קנו בידך אף כל

שאין קנו בידך מכאן אמרו שייוני שובך

ויוני עלייה ה שקננו במפיחין ובבירות

יואווזין ותרנגולין שקננו בפרדם חייב יואווזין

בשילוח אבל קננו בתוך הבית וכן יוני

הרדםיאות פטור משילוח אמר מר מה דרך

בדרך ולשחוק מעל הארץ ומיהו על
הארץ אינטריך למעוטי נשר בשמים
אבל קשה דא"כ מאי פריך בסמוך
מאא קן בשמים הכי נמי דמחייב ומאי
קושיא הא כתיב על הארץ ונראה
דפריך דקן בשמים נחייב מבדרך ומעל
הארץ נמעט שבים במה ראית:
הארץ נמעט שבים במה ראית:
כתיב (מהלים יא) איך תאמרו לנפשי
נחדי הרכם לפור י"ל דפשיטא דדוד
לעוף טהור היה מדמה עלמו וכן
נושם קכד) כלפור נמלטה מפח
יוקשים (ישעיה לא) כלפרים עפות
וא"ת והא כתיב (תהלים פד) גם לפור
מאה בית דאיירי נמי בטמא דאטו
מהור מלא טמא לא מלא ומיהו

כתיב (תהלים יא) איך תאמרו לנפשי נודי הרכם לפור י"ל דפשיטא דדוד לעוף טהור היה מדמה עלמו וכן ושם חכד) כלפור נמלטה מפח יוקשים (ישעיה לא) כלפרים עפות וא"ת והא כתיב (תהלים פד) גם לפור מנאה בית דאיירי נמי בטמא דאטו טהור מלא טמא לא מלא ומיהו אפשר דמיירי בטהור כדמוכח סיפא דקרא דכתיב ודרור קן לה ולפור דרור היא טהורה כדמוכח י באלו טריפות (לעיל דף סב.) והא דכתיב (תהלים קד) אשר שם לפרים יקננו חסידה וגו' אפשר דבכלל חסידה הם כל הטמאים ולפרים היינו טהורה: טרפות

שאין קנו בידך אף כל שאין קנו בידך הא למה לי מכי יקרא נפקא כי יקרא פרט למזומן ועוד לפניך למה לי אלא לפניך לאתויי שהיו לפניך ומרדו בדרך כדרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב ימצא קן בים חייב בשילוח שנאמר ∙כה אמר ה' הנותן בים דרך וגו' אלא מעתה מצא קן בשמים דכתיב זדרך נשר בשמים הכי נמי דמיחייב בשילוח הקן •דרך נשר איקרי דרך סתמא לא איקרי אמרי ליה פפונאי לרב מתנה מצא קן בראשו של אדם מהו מאמר ואדמה על ראשו משה מן התורה מנין יבשגם הוא בשר המן מן התורה מנין יהמן העץ אסתר מן התורה מגין יואנכי הסתר אסתיר מרדכי מן התורה מגין דכתיב ימר דרוֹר יומתרגמינן מירא דכיא: ואיזהו שאינו מזומן וכו': ר' חייא ור' שמעון חד תני הדרסיאות וחד תני הרדסיאות מאן דתני הרדסיאות על שם הורדום ומאן דתני הדרסיאות על שם מקומן אמר רב כהנא לדידי חזיין וקיימן שיתסר דרי בפתי מילא והוה קרא קירי קירי הוה חד מינייהו דלא הוה קרי קירי אמרה לה חברתה סומא אמרי קירי קירי אמרה סומא אמרי 'קירי 'פביר' אתיוה ושחמוה יא"ר אשי אמר לי [ר'] חנינא מילין מילין ם"ד אלא אימא במילין: עוף ממא פמור מלשלח: מנה"מ א"ר יצחק דאמר קרא כי יקרא קן צפור לפניך עוף משמע לן בין מהור בין ממא צפור מהור אשכחן דאיקרי צפור ממא לא אשכחן דאיקרי צפור תא שמע ייתבנית כל צפור כנף מאי לאו צפור בין מהור בין ממא כנף חגבים לא צפור מהור כנף ממא וחגבים ת"ש ביהחיה וכל בהמה רמש וצפור כנף מאי לאו צפור בין מהור בין ממא וכנף חגבים לא צפור מהור כנף ממא וחגבים תא שמע יכל צפור כל כנף מאי לאו כדמקשינן לא כדמשנינן תא שמע הכל צפור כל כנף מאי לאו יואתה בן אדם אמור לצפור כל כנף מאי לאו כראקשינן לא כדשנינן ת"ש ובענפוהי

ובעצפוהי הורדום. התחיל להתעסק בגדולן:

נדיה של יוני הורדום: וקיימא שיח סרי דרי. ט"ז שורות: כפחי מילא. כל שורה ארכה ברחב מיל ואמרן קירי אדוני אדוני אדוני. קירי
הוא לשון אדון בירי הוא עבד כדאמר בעירובין (דף נג:) גבי בני גליל שאין מדקדקים בלשונם (ב) ההוא דאמאי לקמיה (דרבי יואי)
הוא לשון אדון בירי הוא עבד כדאמר בעירובין (דף נג:) גבי בני גליל שאין מדקדקים בלשונם (ב) ההוא דאמאי לקמיה (דרבי יואי)
במו שאנו אומרים: אמרה לה. איהי לחברתה: סומא ואימא קירי בירי. לאומו שאת קורא אדון עבד הוא על שהיה הוא עבד: אמיזה. עבדים
שנשארו מעבדי הורדום ושחטוה: אמר לי ר' חנימא מילין. דברי רוח הן שלא דברו מעולם: מילין ס"ד. והאמר רב כהגא לדידי חזי לי
והרי רב כהגא מעיד על הדבר ואי לאו דקושטא הוא לא הוה אמר: אלא במילין. על ידי כשבים מלומדום לדבר אותן עופות": עוף משמע
בין טמא וכו'. אי הוה כתיב עוף הוה משמע בין טמא בין טמא בין טהור כדכתיב (דברים יד) לל עוף טהור מללו ולחיב ושוף מא שתוף מתניה וכנף לאחויי מתאים ומר וכנף לאחויי חגבים: א שמע.
ולאו מלפור משחמעי בין טמאין בין טהורין וכנף לאחויי חגבים: לא אפור טמהיה ומהיכא אדכרינהו דוד לאו מלפור וכנף לאחויי חגבים: אייה חיה ומרי הללו את שם ה' וע"כ לפרים טמאים נמי משבחי קמיה ומהיכא אדכרינהו דוד לאו מלפור וכנף לאחויי חגבים: או

מל ח' מה שפי בשם ר' חננאלן, כ') ושייך לעיל קלח: במשנהן, ל') [הט"ז בי"ד סי פ"ב סק"ז כתב דלי"ל באין לדין דף כד. אמנם בנה"כ מקיים כדאימא לפנינו לעיל

גליון הש"ם

קב. וע"ש באריכות],

גמ' דרך נשר איקרי. כעין זה לעיל דף פח ע"ב ולקמן דף קמ ע"ל ברכות דף לה ע"ב עירובין דף ב ע"ב יומל דף י ע"ל ב"מ דף מנחות דף לו ע"ל: ע"ב מנחות דף לו ע"ל:

הגהות הב״ח

(d) גמ' ויוני עלייה וצפרים שקננו בטפיחים: (3) רש"י ד"ה נפתי מילח וכו' ההיא איתתא לחמחי:

לעזי רש"י

בוייל"ש [בוילי"ש]. כדים ששמשו כקני יונים.

מוסף רש"י

יוני שובך. ממכקשים מונחיהן בשדה וקניהן מונחיהן בשדה וקניהן מל מונחיה בשדר ולאן אל הדיסטות הגדילים בשדר. היקן אם רגילים בשדלוח. הקן אם רגילים על הבילים, דקרינא בהן כי מוומן ניהו (שם). שקבנ מוומן ניהו וילאו מן מוומן הוא שיכון וילאו מן מוומן הוא, שיכול מומן הוא, שיכול מומן הוא, שיכול מומן הוא, שיכולים הם ונעשו מדבריות ופרדם לאו לבית בפרדם. לברות, אדכל אם בבית קנוו.

שימה מקובצת

דאע"ג דלא אמר עלי מיחייב דכתיב את הערכד: